

23.9.2021

Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunnan kokous 6/2021 to 16.9.2021 klo 12.00-15.00, etäkous, Teams

Lautakunta

- Irja Peltonen, puheenjohtaja
- Päivi Tommila, varapuheenjohtaja
- Sanna-Leena Eskola, jäsen
- Juha Koivisto, jäsen
- Janne Mykrä, jäsen
- Minna Romppanen, jäsen
- Leena Storgårds, jäsen
- Jaakko Ståhlberg, jäsen
- Markus Virolainen, jäsen

Kutsutut asiantuntijat:

- Tomi Kelo
- Outi Ahti-Miettinen (poistui klo 14.01)
- Antti Lehto (ei paikalla)
- Jaana Immonen (ei paikalla)
- Ari Andersin (paikalla klo 12.15 lähtien)
- Heikki Heikkilä (ei paikalla)
- Päivi Pietarila

Sihteerit:

- Tomi Voutilainen, pääsihteeri (paikalla klo 12.10 alkaen)
- Riitta Autere, sihteeri
- Tuija Kuusisto, sihteeri
- Eelis Laine, sihteeri
- Eeva Lantto, sihteeri
- Suvi Metsärinta-Lehmusvaara, sihteeri
- Markus Rahkola, sihteeri
- Heidi Torro, sihteeri
- Mika Tuikkanen, sihteeri

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.02.

2 Kokouskutsu ja läsnäolijat

Todettiin, että kokouskutsu, asialista ja sen liitteet on lähetetty lautakunnan jäsenille ja varajäsenille 8.9.2021.

Päätös: Todettiin lautakunnan kokoukseen osallistujat sekä kokouksen päätösvaltaisuus.

3 Arviointitehtävän tilannekatsaus

Esittelijä: Markus Rahkola

Käytiin läpi vuoden 2021 arviointikierroksen tilannetietoa:

Käytiin läpi alustavia tuloksia ja on syytä nostaa muutamia huomioita tässä kohtaa lautakunnan tiedoksi. Usean tiedonhallintayksikön kohdalla on ollut huomattavia haasteita saada tietoa. Monilta tiedonhallintayksiköiltä on jouduttu useaan kertaan tiedustelemaan vastauksia tietopyyntöihin.

Saaduissa vastauksissa on suurta kirjavuutta. Monilla vastaajilla suuria haasteita arvioida tilannettaan tai mahdollisuuksiaan saattaa toiminta tiedonhallintalain edellyttämälle tasolle.

Muutosvaikutusten arvioinnin osalta suurin osa vastaajista ei ole ymmärtänyt, mitä tällä asialla haettu eli vastattu johonkin ihan muuhun.

Selvitysten ajankohta on ollut haastava vallitsevan koronatilanteen takia. Tämä osittain näkyy vastauksissa. Lisäksi vastauksissa näkyy, että vaikka monet tiedonhallintalain vaatimuksista eivät ole uusia, vaan periytyvät jostain aiemmasta lainsäädännöstä, niin asiat ovat osalle tiedonhallintayksiköistä tulleet uusina asioina.

Tarkoituksena on tunnistaa haasteiden lisäksi hyviä käytäntöjä. Näitä on löytenyt ainakin asiakirjajulkisuuskuvausten osalta ja niitä tullaan kirjaamaan varsinaiseen raporttiin.

Keskustelu:

Lautakunnan jäsenet nostivat esiin, että ensi vuoden toimintasuunnitelmaan pitää saada kirjattua asioita, joilla saadaan tiedonhallintayksiköiden motivaatiota nostettua. Esimerkkinä tiedonhallintalain toteuttamisen hyötyjen kirjaaminen. Toisena asiana ehdotettiin suositusten täsmennystä jollain tavalla. Lisäksi keskusteltiin siitä, että ensi vuonna selvityspyyntö pitäisi kohdentua niille, jotka eivät ole vielä vastanneet edellisiin selvityspyyntöihin. Lautakunnan viestintää ja toimintaa tulee myös kohdentaa selvityspyynnöistä saatujen oppien mukaisesti. Lisäksi lautakunta kannattaa tiedolla johtamisen ja tietojohdamisen kytkemistä toimintaan.

Päätös: Merkittiin keskustelu tiedoksi.

4 Tiedonhallintalautakunnan vuoden 2022 toiminnan suunnittelun käynnistäminen

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Vuoden 2022 toiminnan suunnitteluun vaikuttavat ainakin:

Neljän jaoston (Turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen jaosto, Tietoturvallisuus-suositusten valmistelujaosto, Toimintalähtöisen asianhallinnan kehittämisjaosto ja Julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen suositusjaosto) toimintakausi on päättymässä vuoden 2021 lopussa. Syksyllä pitää valmistella tulevien jaostojen toiminta ensi vuodelle.

Tiedonhallintalain siirtymäaikoja päättyy.

Hyvinvointialueet perustetaan, ainakin 21 uutta tiedonhallintayksikköä.

Lisäksi toiminnan suunnitteluun vaikuttavat tiedonhallintalautakunnan mahdolliset uudet tehtävät ja olemassa olevien tehtävien ja toimivaltuuksien tarkistaminen.

Keskustelu:

Ehdotuksia uusissa jaostoissa hyödynnettäväksi: paikkatiedot ja sijaintitiedot sekä turvallisuustoimitusketjujen turvaaminen (varsinkin turvallisuusluokiteltu tieto).

Päätös: Käytiin pohjakeskustelu toiminnan suunnittelun lähtökohdista ja jatketaan valmistelua syksyn seuraavissa kokouksissa.

5 Lakkautettujen JHS-suositusten hyödyntäminen tiedon hyödyntämisen jaostossa

Esittelijä: Riitta Autere

Tiedonhallintalautakunta antoi kokouksessaan 8.4.2021 asian aihealuetta käsittelevän jaostonsa valmisteluun. Tehtävänannon mukaisesti Tiedon hyödyntämisen jaosto on käsitellyt lakkautetut JHS 152 Prosessien kuvaaminen, JHS 179 Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu ja kehittäminen sekä JHS 198 Kokonaisarkkitehtuurin peruskuvaukset suositukset.

Keskustelu:

Keskustelussa nousi esiin seuraavia seikkoja:

- prosessit ja tietovirrat ovat näkymä kokonaisarkkitehtuuriin, vaikka eivät ole velvoittavia työkaluja, niin ovat relevantteja näkymiä
- viitekehys tarvitaan ja tarpeen huomioida lautakunnan suosituksissa
- suositusten päivityksiin mukaan arkipäivän realismin näkökulmat ja esimerkit

Päätös: Lautakunta päätti, että

- 1) poimitaan tarvittavat otteet hyödynnettäväksi jaoston työsuunnitelman mukaisesti päivitettävissä tiedonhallintalautakunnan suosituksissa ja
- 2) kokonaisarkkitehtuuria menetelmänä koskevien suositusten osalta lautakunta välittää viestin valtiovarainministeriölle julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurikuvauksiin liittyvän informaatio-ohjauksen ja viestintämateriaalin tuottamisesta tiedonhallintamallin ja osaltaan tiedonhallintakartan tietosisältöjen tuottamisen tueksi.

6 Kehittämisaloiite tiedon tuhoamista koskevasta ohjauksesta

Esittelijä: Tomi Voutilainen

Tiedonhallintalain 21.2 §:n säilytysajan päättymisen jälkeen tietoaineistot on arkistoitava tai tuhottava viipymättä tietoturvalisella tavalla.

Tiedonhallintalautakunta on saanut kehittämisaloihteen tietoaineistojen tuhoamista koskevista menettelyistä ja siitä, mitä laissa tarkoitetaan tietoaineistojen tuhoamisella.

Keskustelu:

Keskustelussa nousi esiin, että voitaisiinko viitata suositukseen turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen käsittelystä, erityisesti luokan IV asiakirjojen osalta. Tässä on kuitenkin haastavaa se, että turvallisuusluokittelu ei koske kaikkia tiedonhallintayksiköitä. Samaa tietoutta pitää siis lisätä myös lautakunnan muihin suosituksiin.

Päätös: Otetaan asia huomioon tiedonhallintakunnan toiminnan suunnittelussa erityisesti tietoturvalisuuksuosituksen päivittämisen yhteydessä.

7 Sihteeristön ajankohtaiset tiedoksi-asiat

Esittelijä: Sihteeristö

Käytiin läpi sihteeristön ajankohtaiset tiedoksi-asiat:

- Turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen verkkokoulutus eOppivaan valmis-teilla.
- Tietoturvallisuusjaostojen ja VAHTI-toiminnan yhteinen seminaari pidettiin verkossa 8.9. Osallistujia oli yli 700 henkilöä. Osallistuminen oli erittäin aktiivista.
- Turvallisuusluokiteltavien asiakirjojen jaosto: Turvallisuusluokittelu pilvipal-veluissa suositus on valmistelussa ja on lähdössä kommentointikierrök-selle marraskuussa.
- Toimintalähtöisen asianhallinnan kehittämisjaosto: Jaosto on järjestänyt tilaisuuksia asiankäsittelyn metatietojen suosituksesta. Materiaalit ovat saatavilla lautakunnan verkkosivuilta. Lokakuussa pidetään kaksi klinikka-muotoista tilaisuutta.
- Julkisen hallinnon tiedon hyödyntämisen suositusjaosto: jaostossa jaetaan vastuita loppuvuodelle suositusten laatimiseen. Tavoitteena mahdollisim-man laadukkaat suositukset.
- Viestintäasiat: lautakunnan sivuille ollaan tekemässä parannuksia sisällön osalta, kuten kesäkuun kokouksessa sovittiin.
- Säilytysaikaajaosto: avoin aloitustilaisuus pidetään 22.9. Materiaalit julkais-taan verkkosivuilla.
- Tietoturvallisuussuositusten valmistelujaosto: kesäkuun kokouksessa hy-väksytyt suositukset ovat julkaisuprosessissa. Lisäksi on tulossa pian kom-mentoitavaksi lisää suosituksia.
- Käytiin keskustelua, miten ja milloin on mahdollista hyödyntää konsultti-työtä suositusten valmistelussa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

8 Muut asiat

Lautakunnan nykyinen puheenjohtaja vaihtuu lokakuun alusta lähtien. Lautakunta kiitti puheenjohtajaa lämpimästi ansiokkaasta puheenjohtajuudesta.

9 Seuraava kokous

Tiedonhallintalautakunnan seuraava kokous on 14.10.2021 klo 12.00-15.00 etäkokouksena.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.04.